

1BP309 – BANKOVNÍ PRODUKTY V TEORII A PRAXI

Zdroj: <https://www.livewireindia.com/blog/data-science-training-trivandrum/>

Petr Teplý **Bankovníctví a úroková míra**

Katedra bankovníctví a pojišťovnictví
Fakulta financí a účetnictví
VŠE v Praze

říjen 2018 (45 nových slidů)

Zpracováno v rámci projektu OPVVV CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002342

Obsah

1. Bankovníctví

2. Úroková míra

Bankovníctví

3

- **banka, bankovní soustava**
- **formy uspořádání bankovní soustavy**
- **druhy bank**
- **princip hospodaření banky**
- **regulace bankovního sektoru**
- **bankovní produkty**

Bankovníctví

4

8. 1 Pojem banka

banka – funkční hledisko:

druh finančního zprostředkovatele,
jehož hlavní činností je zprostředkování
pohybu dočasně volných finančních
prostředků mezi jednotlivými
ekonomickými subjekty

finanční zprostředkování

objektivní základ existence banky

Zdroj:

<https://www.commoditytrademantrea.com/economy/central-bank/>

Bankovníctví

5

banka – právní hledisko:

právní osoba se sídlem v ČR, a. s.

přijímá vklady od veřejnosti

poskytují úvěry

bankovní licence

další činnosti banky

základní funkce banky:

finanční zprostředkování

emise bezhotovostních peněz

provádění platebního styku

Zdroj: <https://www.ccpvac.co.uk/would-you-like-to-win-2m/>

Bankovníctví

6

8. 2 Bankovní soustava

souhrn bank působících na daném území,
jejich vzájemné vazby a vazby k okolí
podle existence CB se svými funkcemi:

jednostupňová

dvoustupňová

podle oprávnění k provádění obchodů:

oddělená

univerzální

faktory ovlivňující bankovní soustavu

Bankovníctví

7

8. 2. 1 Konkrétní typy bankovních soustav

jednostupňová

CB + univerzální banky

CB + univerzální banky + realitní banky

CB + komerční banky + investiční b.

CB + komerční banky + investiční banky + realitní banky

Bankovníctví

8

8. 2. 2 Faktory ovlivňující bankovní soustavu

charakter ekonomiky

stupeň rozvoje ekonomiky

struktura ekonomiky

tradice

proces měnové a hospodářské integrace

Bankovníctví

9

8. 3 Druhy bank

z hlediska právní formy

a. s., družstevní, osobní společnosti

z hlediska motivace

ziskový motiv

modifikace ziskového principu

měnově politická

další motivy

Zdroj: <http://maxdesign.vn/dich-vu-marketing-online/thiet-ke-website-hieu-qua/10-marketing-online.html>

Zdroj: <https://50.cresst.org>

Bankovníctví

10

z hlediska převažujících obchodů
komerční (obchodní)
investiční
univerzální
spořitelny
retailové x wholesale
hypoteční, stavební spořitelny
splátkové, depozitní, clearingové
ústavy lidového peněžnictví...
elektronické bankovníctví

Zdroj: Autor

Bankovníctví

11

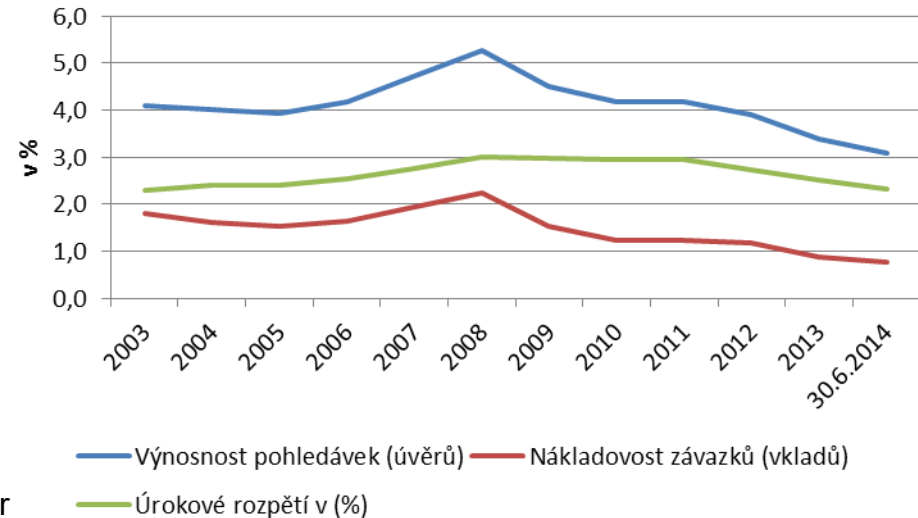
8. 4 Princip hospodaření banky

cíl podnikání banky = zisk

resp. dosažení určitého zisku při
respektování rizika a likvidity

úroky z úvěrů > úroky z vkladů

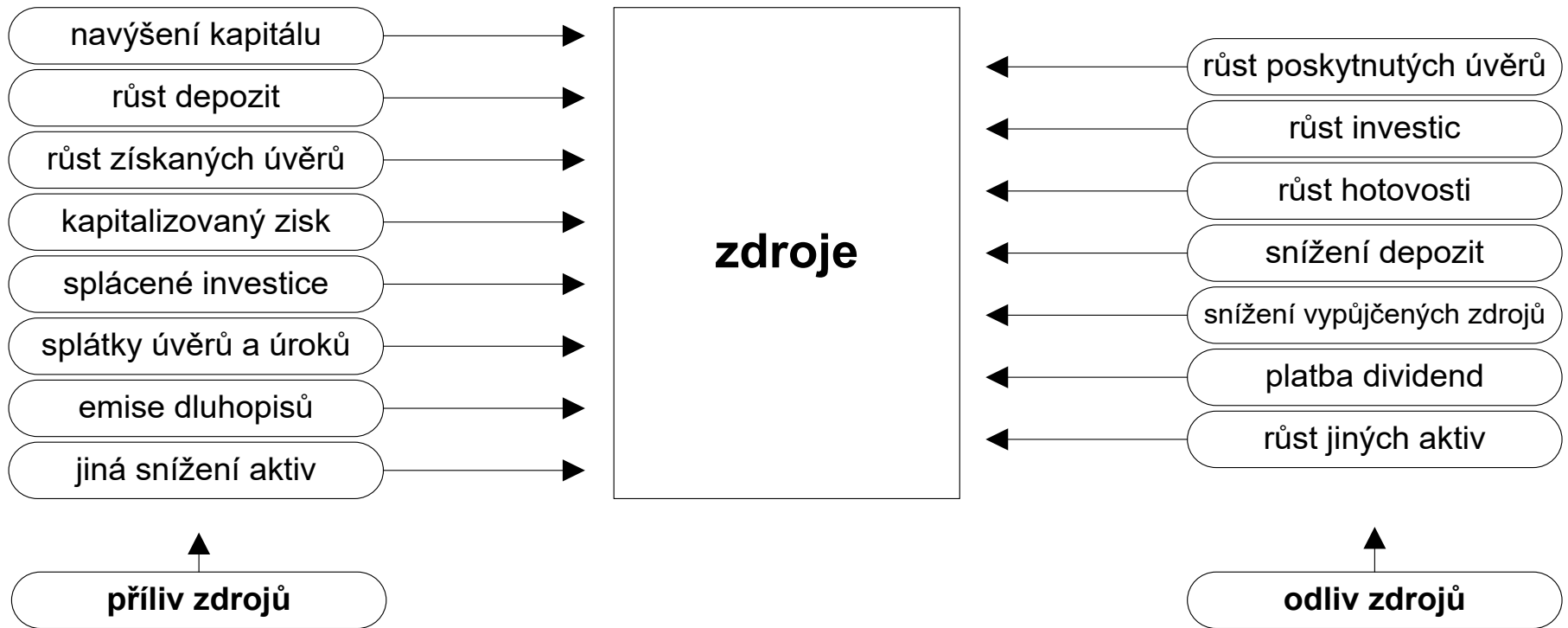
tzv. úrokové
rozpětí

Zdroj: Autor

Bankovníctví

12

Bankovníctví

13

Čistý zisk = celkové výnosy – celkové náklady – daň z příjmů

poskytnuté úvěry x jejich průměrná výnosnost
+
investice do cenných papírů x jejich průměrná výnosnost
+
ostatní aktiva x jejich průměrná výnosnost
+
výnosy z finančních operací
+
ostatní a mimořádné výnosy

přijatá depozita x jejich průměrná nákladovost
+
ostatní zdroje x jejich průměrná nákladovost
+
kapitál x jeho průměrná nákladovost
+
mzdy a personální náklady
+
provozní a správní náklady
+
rezervy a oprávky na pohledávky
+
náklady na poplatky, provize a finanční operace
+
ostatní a mimořádné náklady

Bankovníctví

14

likvidita

schopnost banky vyplatit svým klientům na požádání jejich vklady

problém v logice bankovního podnikání

→ najít optimální míru, kdy zajišťuje likviditu a zároveň zbytek prostředků vydělává

riziko

riziko ztráty z výskytu nečekané události

→ s vyšší mírou rizika roste výnosnost

Bankovníctví

15

8. 5 Regulace bankovního sektoru

proč taková míra regulace?

banky obchodují s cizími penězi

fungující bankovní sektor významný pro tržní ekonomiku

argumenty pro státní regulaci:

zodpovědnost za stabilitu a zdraví fin. sys.

zodpovědnost za provádění MP, M_s , i

zajištění důvěryhodnosti bank. soustavy

vytváření konkurence x ne koncentrace

Bankovníctví

16

8. 5. 1 Bankovní regulace a dohled v ČR

smysl: ochrana bankovního trhu jako celku
práva a povinnosti regulátora v ČR

regulace bankovního sektoru

bankovní regulace

bankovní dohled

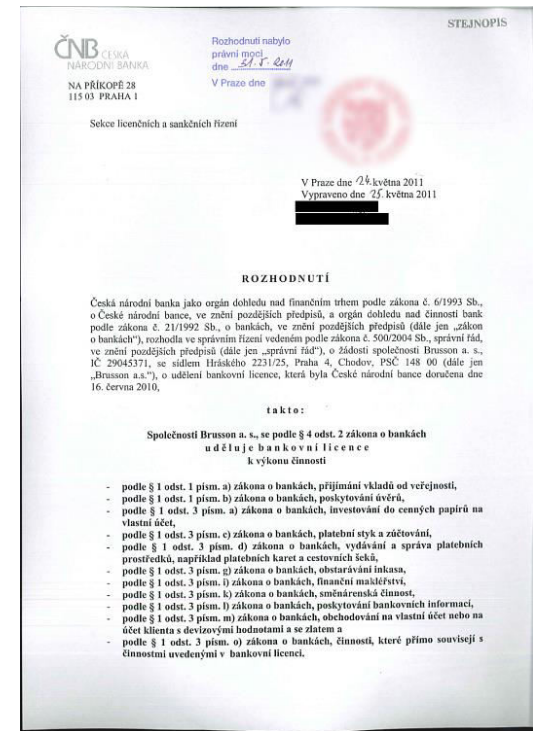

Bankovníctví

17

Bankovní regulace – založení banky v ČR

udělení bankovní licence
náležitosti bankovní licence
jednotná bankovní licence
zánik bankovní licence

Zdroj: Autor

Bankovníctví

18

Bankovní dohled – povinnosti již existující banky v ČR

pravidla obezřetného chování bank

požadavky na řídicí a kontrolní systém banky

pravidla pro výpočet kapitálové přiměřenosti

pravidla angažovanosti bank

pravidla likvidity bank

Bankovníctví

19

přiměřenosti

smysl: nastavuje minimální hodnotu kapitálu vzhledem k prováděným obchodům a jejich riziku

rizika: úvěrové, operační, tržní

$$CAD = \frac{K}{RVA} \geq 8\%$$

regulační kapitál = původní + dodatkový

Bankovníctví

20

pravidla pro výpočet kapitálové

přiměřenosti

původní kapitál:

splacený základní kapitál

- (minus) nabyté vlastní akcie
- + (plus) emisní ažio
- + rezervní fondy
- + nerozdělený zisk z předchozích období
- neuhrazená ztráta z předchozích období
- + zisk za běžné účetní období po zdanění
- ztráta za běžné účetní období
- goodwill
- nehmotný majetek jiný než goodwill
- oceňovací rozdíly a další položky

Bankovníctví

21

pravidla kapitálové přiměřenosti

dodatkový kapitál =
přebytek v očekávání úvěrových ztrát
podřízený dluh

rizikově vážená aktiva
každé aktivum s sebou nese riziko
rizikové váhy: 0 – 100 %,
resp. až 200 %

$$CAD = \frac{K}{RVA} \geq 8\%$$

Bankovníctví

22

pravidla angažovanosti bank

smysl: zvýšit jistotu bankovního podnikání,
aby banka nespojovala svoji činnost
s úspěšností určitého klienta

stanoveny limity angažovanosti

pravidla likvidity bank

smysl: stanovit standardy (minimální
požadavky) likvidity tak, aby banky byly
schopny trvale udržovat svou platební
schopnost

poměr položek aktiv, pasiv, aktiv a pasiv

Bankovníctví

23

8. 6 Bankovní obchody

rysy bankovních obchodů

dělení bankovních obchodů:

podle odrazu v bilanci:

aktivní

pasivní

neutrální

Bankovníctví

24

podle segmentace klientů:

retailové obchody

wholesalové obchody

podle účelu pro klienta:

finančně úvěrové obchody

depozitní (vkladové) bankovní obchody

platebně zúčtovací bankovní obchody

obchody investičního bankovníctví

pokladní a směnárenské obchody

Bankovníctví

25

8. 6. 1 Bankovní finančně úvěrové obchody

3 základní skupiny:

peněžní úvěry

závazkové úvěry a záruky

alternativní formy financování

Bankovníctví

26

Peněžní úvěry

kontokorentní úvěr

eskontní (směnečný) úvěr

negociační úvěr

lombardní úvěr

hypoteční úvěr

spotřebitelský úvěr

revolvingový úvěr

...

Bankovníctví

27

Závazkové úvěry a záruky

akceptační úvěr

ramboursní úvěr

avalový úvěr

bankovní záruky

Alternativní formy financování

faktoring

forfaiting

finanční leasing

Bankovníctví

28

8. 6. 2 Depozitní bankovní produkty

vklady na viděnou

termínované vklady

úsporné vklady

bankovní dluhové cenné papíry

hypoteční zástavní listy

stavební spoření

úvěry a vklady ostatních bank

pojištění vkladů

Bankovníctví

29

8. 6. 3 Platebně zúčtovací bankovní produkty

hotovostní x bezhotovostní

hladké x dokumentární

hladké:

- příkaz k úhradě

- příkaz k inkasu

- šeky

- platební karty

- platební prostředky elektronického bankovníctví

dokumentární akreditiv

dokumentární inkaso

Bankovníctví

30

8. 6. 3 Platebně zúčtovací bankovní produkty

dokumentární platby

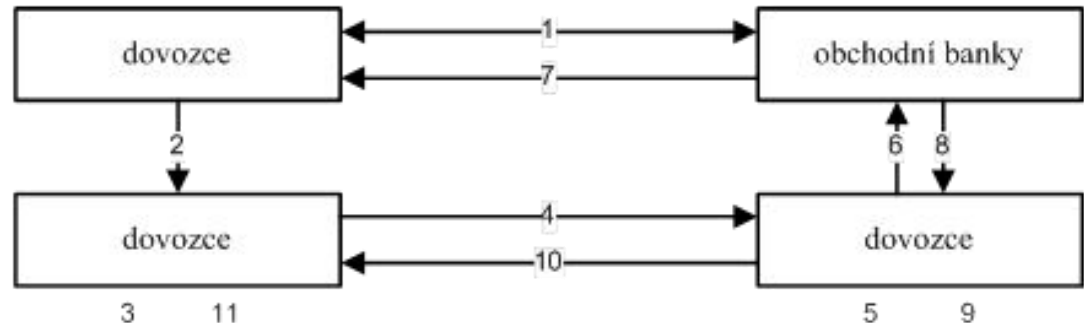
dokumentární akreditiv

dokumentární inkaso

Bankovníctví

31

8. 6. 3 Platebně zúčtovací bankovní produkty

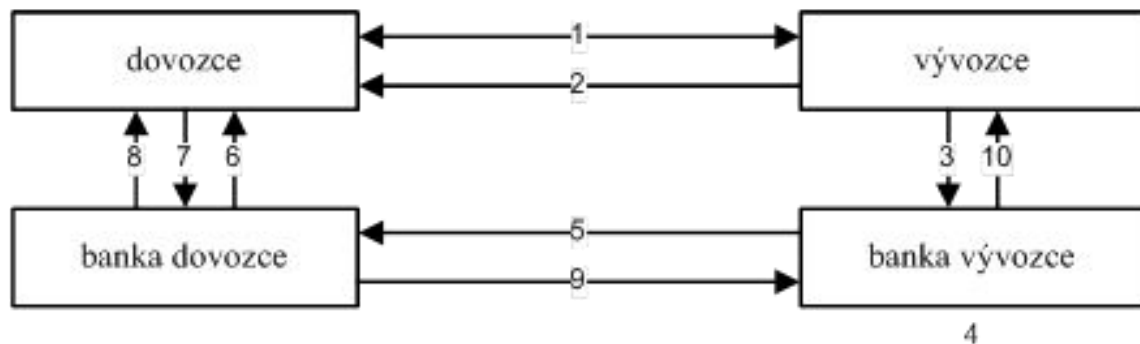

- 1 kontrakt s dohodou o placení akreditivem včetně sjednání akreditivních podmínek
- 2 žádost o otevření akreditivu
- 3 otevření akreditivu
- 4 zpráva o otevření akreditivu
- 5 přezkoumání akreditivního příkazu
- 6 oznámení o otevření akreditivu
- 7 odeslání zboží
- 8 předložení dokumentů se žádostí o jejich zaplacení (odkoupení)
- 9 ověření, zda byly splněny akreditivní podmínky, zúčtování akreditivní částky ve prospěch účtu vývozce a zatížení účtu příkazující banky
- 10 odeslání dokumentů se žádostí o úhradu akreditivu
- 11 kontrola dokumentů a ověření, zda byly splněny akreditivní podmínky a zúčtování akreditivní částky ve prospěch banky vývozce

Bankovníctví

32

8. 6. 3 Platebně zúčtovací bankovní produkty

1 uzavření kontraktu

2 odeslání zboží

3 předání inkasního příkazu a dokumentů

4 přezkoumání příkazu a dokumentů

5 odeslání příkazu a dokumentů

6 zpráva dovozci

7 platba

8 vydání dispozičních dokumentů dovozci

9 poukaz platby ve prospěch účtu banky dovozce s kreditním návěštím

10 zúčtování ve prospěch účtu vývozce

Zdroj: Autor

Obsah

1. Bankovníctví

2. Úroková míra

Úroková míra

34

- **pojem**
- **význam**
- **úroková míry x sazba**
- **struktura a faktory ovlivňující úrokové sazby**

Úroková míra

35

4. 1 Pojem

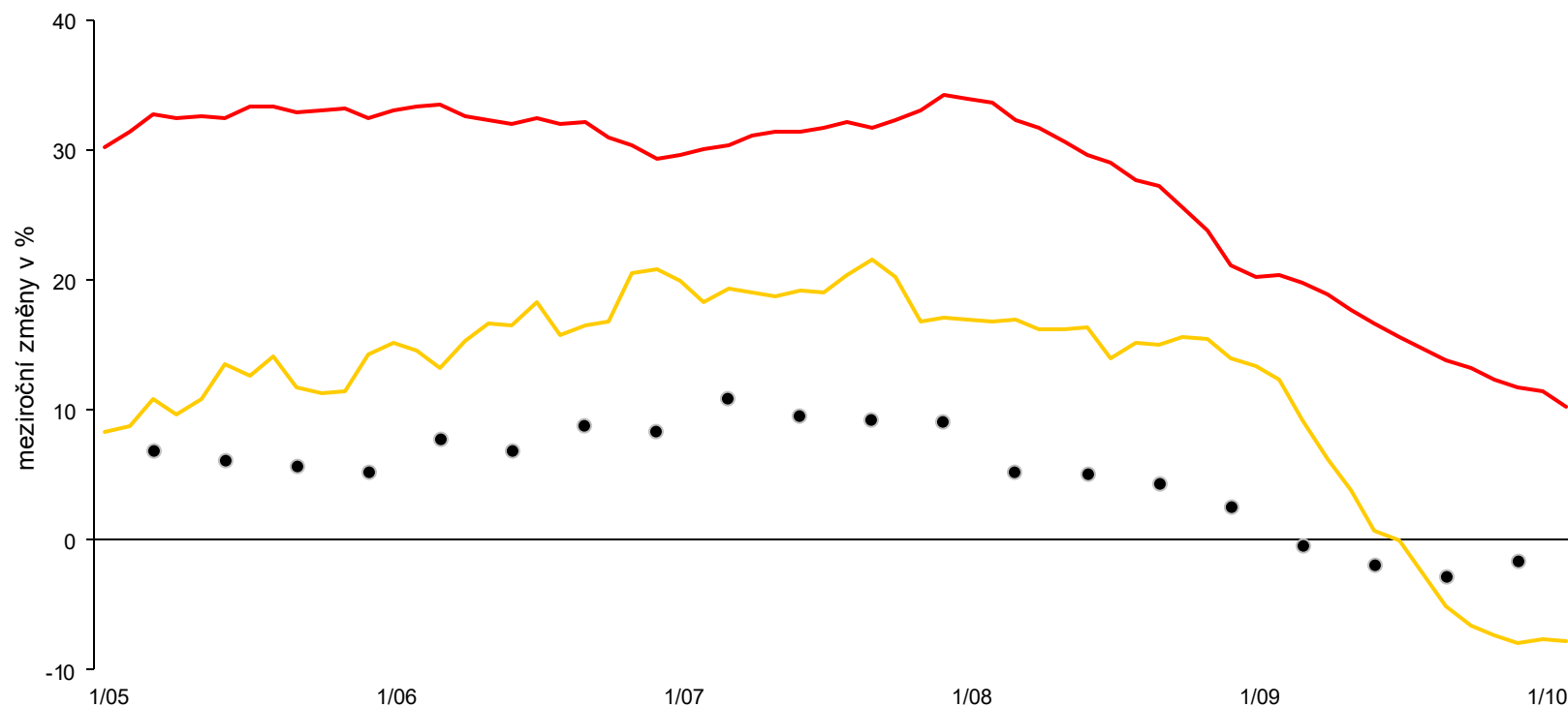
nástroj umožňující vyjádření ceny peněz
 x úrok = cena (náklad) peněz

4. 2 Význam úrokových sazeb

pro ekonomické subjekty při rozhodování,
zda se zadlužit (investovat)

Úroková míra

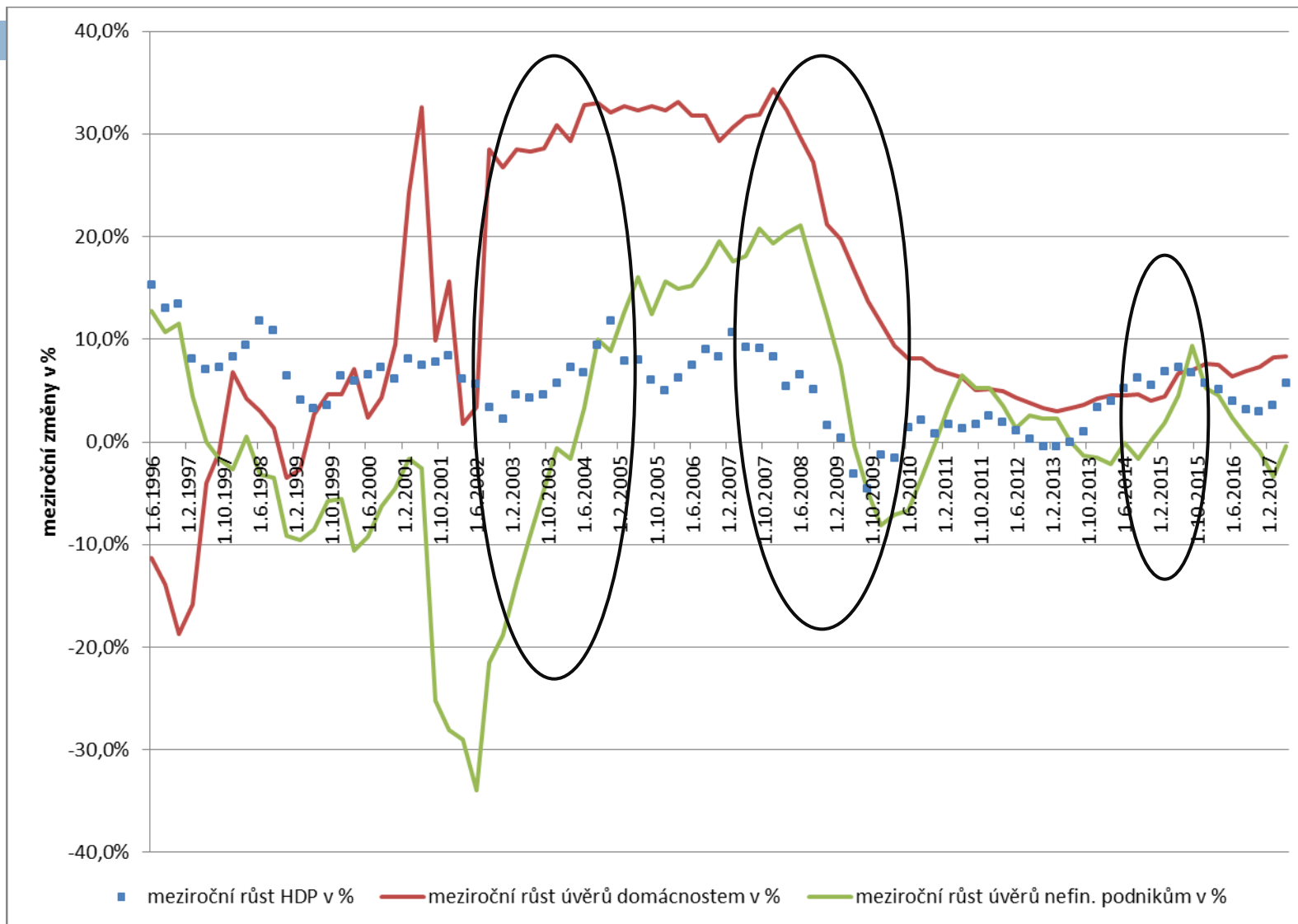
36

— Úvěry nefinančním podnikům   — Úvěry domácnostem   • HDP, b.c.

Úroková míra

37

Zdroj: Autor

Úroková míra

38

4. 3 Úroková míra x úroková sazba

úroková míra – teoretický pojem

úroková sazba – praktický pojem

4. 3. 1 Struktura úrokových sazeb

úr. sazby vyhlašované centr. bankou

úr. sazby mezibankovního trhu

referenční sazba dané banky

klientské úrokové sazby

Úroková míra

39

4. 3. 2 Faktory ovlivňující úrokové sazby

úr. sazby vyhlašované centr. bankou

očekávaná míra inflace

vývoj cen surovin

vývoj úrokových sazeb v zahraničí

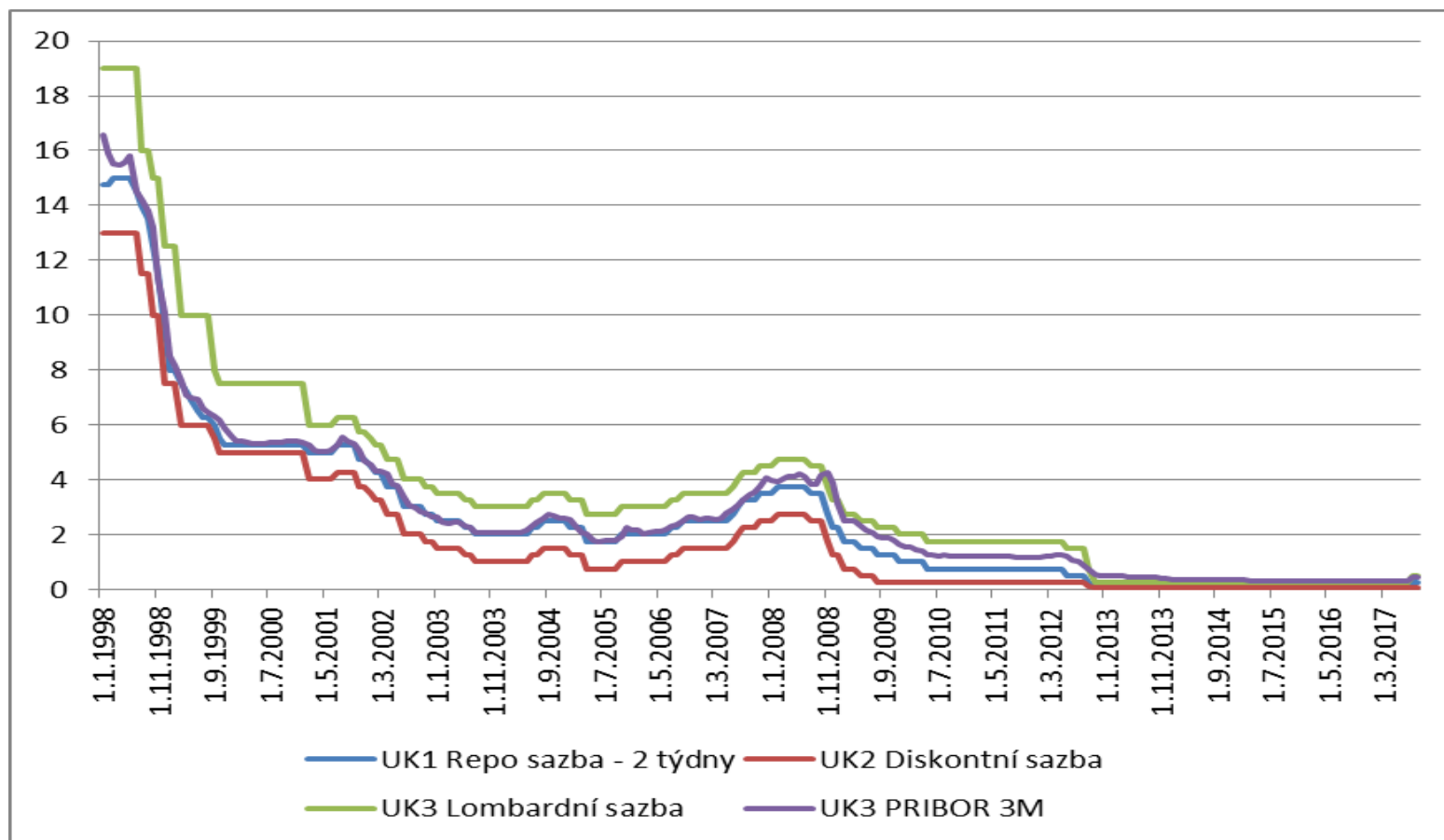
vývoj devizového kurzu

predikce vývoje HDP

...

Úroková míra

40

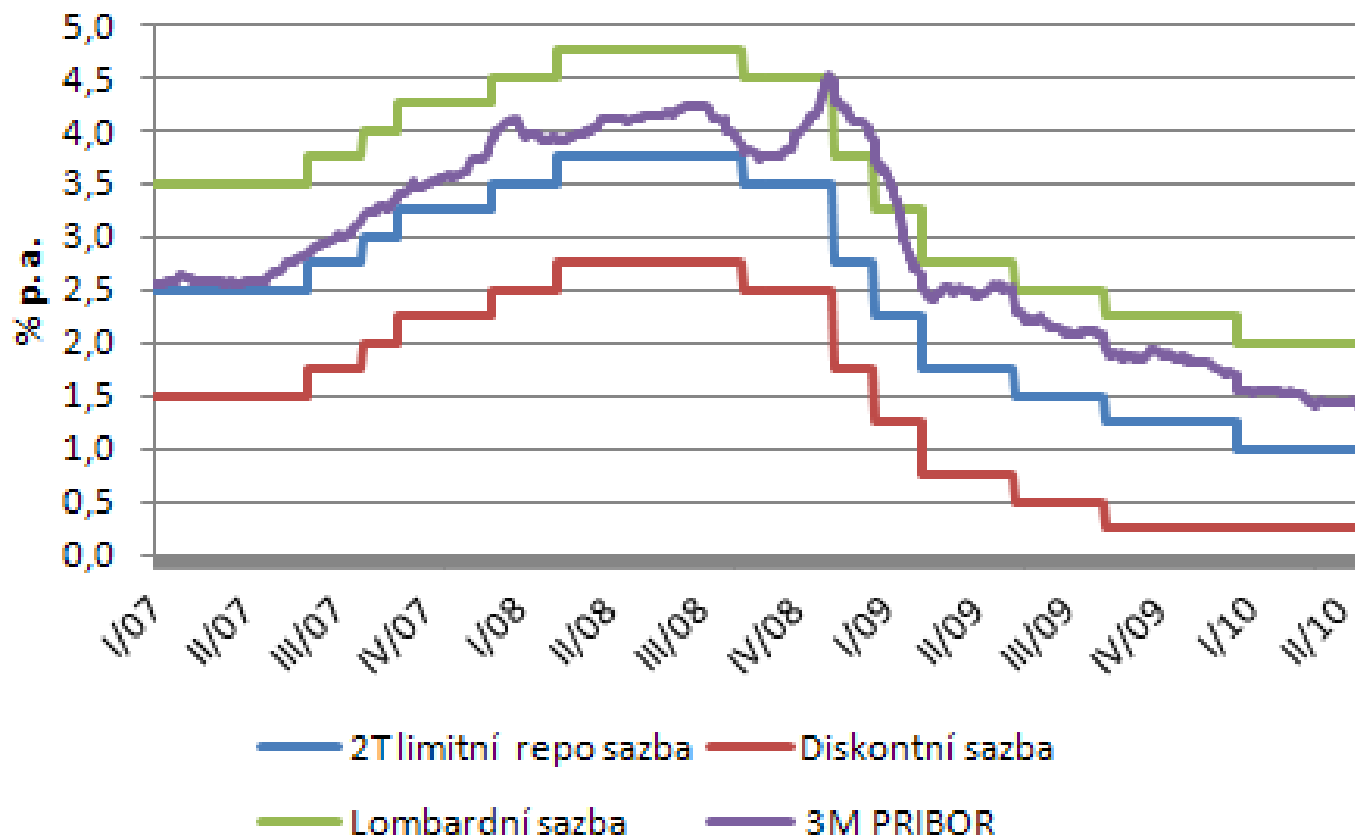

Zdroj: Autor

Úroková míra

41

Zdroj: Autor

Úroková míra

42

referenční sazba dané banky

vývoj úrokových sazeb na mezibankovním trhu

klientské úrokové sazby

tržní úrokové sazby (mezibankovní)

referenční sazba dané banky

vnitřní faktory

vnější faktory

Úroková míra

43

vnitřní

náklady banky

velikost obchodu

kvalita a úvěrová historie dlužníka

rizikovitost dlužníka

doba splatnosti

vnější

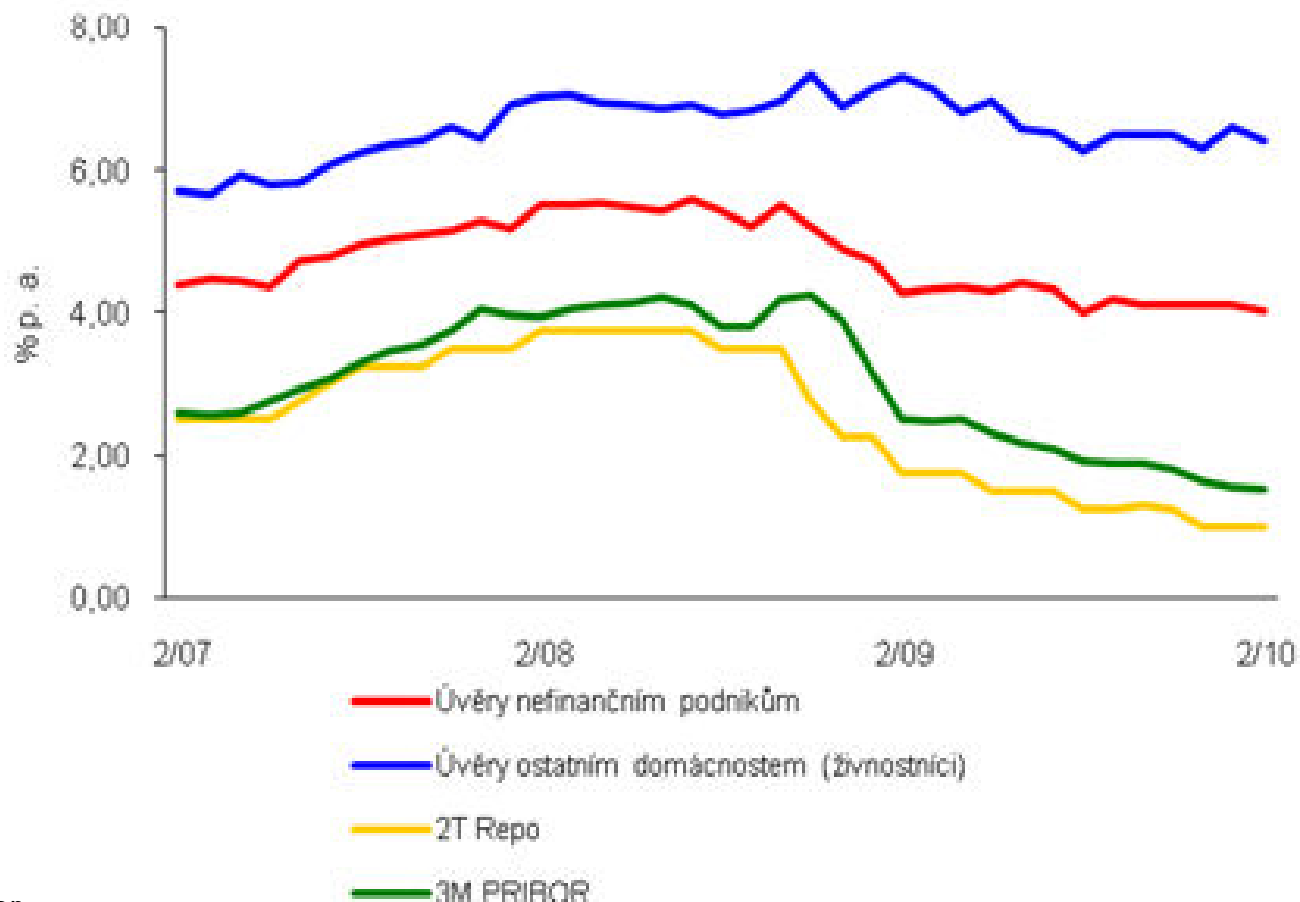
makroekonomické prostředí země

výnosy SPP a státních dluhopisů

konkurenční prostředí

Úroková míra

44

Zdroj: Autor

Doporučená literatura

Zdroj: <http://clipart-library.com/clipart/887869.htm>

Kapitola II (Základní principy bankovníctví)

Zdroj: <https://www.megaknihy.cz/odborna-naucna/195343-bankovnictvi-v-teorii-a-praxi-banking-in-theory-and-practice.html>

Kapitola 3 (Bankovní systém)

Zdroj: <https://www.alescenek.cz/zbozi/44620/komerčni-bankovnictvi-v-ceske-republice/>